

ЧИ МОЖЕ УКРАЇНА СТАТИ ДЕРЖАВОЮ З СИЛЬНОЮ ЕКОНОМІКОЮ ТА ПЕРЕДОВИМИ ІННОВАЦІЯМИ?

Сьогодні однією із визначальних характерних рис національної економіки є глобалізація, що обумовлює необхідність інтеграції світового господарства в єдиний економічний простір. Це, у свою чергу, на порядок денний виносить проблеми, пов'язані із необхідністю пошуку і впровадження нових форм і методів адаптації чинного законодавства відповідно до мінливих умов економічного та правового середовища з метою досягнення оптимального результату у всіх сферах життєдіяльності країни.

Характерно, що у Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», що затверджена указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 (далі – Стратегія) одним із векторів руш України позначено вектор розвитку – це забезпечення сталого розвитку держави, проведення структурних реформ та, як наслідок, підвищення стандартів життя. Україна має стати державою з сильною економікою та з передовими інноваціями. Для цього, передусім, необхідно відновити макроекономічну стабільність, забезпечити стійке зростання економіки екологічно невиснажливим способом, створити сприятливі умови для ведення господарської діяльності та прозору податкову систему [1]. Ми цілком підтримуємо необхідність та своєчасність проведення такого реформування. Створити державу з передовими інноваціями можливо виключно на міцному підґрунті, що передбачає стабільність, визначеність, прозорість у сфері оподаткування.

Підкреслимо, що особливої значущості у цьому контексті набуває стабільність. І передусім, стабільність податкового закону, «відповідно до якої правовий акт характеризується соціальною обумовленістю; стійкою ефективністю регулювання відносин, що проявляється у достатньому або задовільному вирішенні завдань, які стояли при розробці закону; відсутністю суперечностей, що можуть призвести до відміни або часткової зміни акта; сукупністю суттєвих властивостей, що відбивають достатні якості закону та які зумовлюють його здатність задовольняти потреби суспільства, завдяки високій якості, рівню техніки розробки та мови закону» [2, с. 59, 60]. Так, у ст. 4 Податкового кодексу

су України закріплено такий принцип податкового законодавства як стабільність. Він означає, що зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року [3]. У той же час логічно виникає питання: коли цей принцип стане не декларативним. Із року в рік зміни до податкового законодавства вносяться з порушенням цієї засади. Навіть сьогодні, проголосивши у Стратегії необхідність і першочерговість проведення податкової реформи, станом на кінець листопада 2015 року Кабінетом міністрів України не подано до Верховної Ради України та не доведено до платників податків ті зміни до Податкового кодексу України, що корелюються з «головним бюджетним законом» держави на наступний рік.

Аналізуючи Стратегію, можна констатувати, що в напрямку позначеного вектору передбачається реалізація, серед інших, таких реформ, як: дерегуляція та розвиток підприємництва; програма розвитку малого та середнього бізнесу; податкова реформа; реформа державного фінансового контролю та бюджетних відносин [1]. Знов таки, позитивно оцінюючи той факт, що одними із першочергових реформ названо дерегуляцію та розвиток підприємництва і податкову реформу, зазначимо, що на сьогодні суб'єктами законодавчої ініціативи не представлено жодної програми такого реформування і, що край важливо, логічних, взаємопов'язаних, доцільних змін до чинного податкового законодавства. Єдиним документом, що може претендувати на презентацію його як такого, що запроваджує проведення дійсно податкової реформи (та й то тому, що іншого немає), можна назвати проект закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо податкової лібералізації», розроблений певними народними депутатами, та зареєстрований у Верховній Раді України 26 жовтня 2015 року [4].

Зрозуміло, що проведення позначених реформ є вкрай важливим для нашої держави. Більше того, ці два напрями мають бути реалізовані одночасно, єдиним комплексом. Що стосується дерегуляції та розвитку підприємництва, то Стратегією проголошено, що метою тут має бути створення сприятливого середовища для ведення бізнесу, розвитку малого і середнього підприємництва, залучення інвестицій, спрощення міжнародної торгівлі та підвищення ефективності ринку праці. Що стосу-

ється податкової реформи, то її метою названо побудову податкової системи, яка є простою, економічно справедливою, з мінімальними затратами часу на розрахунок і сплату податків, створює необхідні умови для сталого розвитку національної економіки, забезпечує достатнє наповнення Державного бюджету України і місцевих бюджетів. Головними напрямками реформи вказано перехід від наглядово-каральної функції фіскальних органів до обслуговуючої, що допомагає у нарахуванні та проведенні сплати податків, а не має на меті наповнення бюджету за рахунок фінансових санкцій та переплат; зменшення кількості податків, їх розміру та спрощення порядку розрахунку і сплати; впровадження електронних сервісів для платників податків; зменшення податкового навантаження на заробітну плату з метою її детінізації; удосконалення законодавства України, спрямованого на посилення боротьби зі схемами ухиляння від сплати податків як юридичними, так і фізичними особами, зокрема удосконалення адміністрування податку на додану вартість, формування системи податкового контролю залежно від ступеня ризику в діяльності платників податків, забезпечення відкритості доступу до інформації про сплату податків, удосконалення законодавства з питань трансфертного ціноутворення, впровадження контролю за видатками фізичних осіб. Сподіваємося, що все позначене буде реально впроваджено, принаймні, до 2020 року і Україна стане державою з сильною економікою та передовими інноваціями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Стратегія сталого розвитку «Україна – 2020»: затв. указом Президента України від 12 січня 2015 року №5/2015 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
2. Концепция стабильности закона (серия «Конфликт закона и общества») / отв. ред. В. П. Казимирчук. – М.: Проспект, 2000. – С. 59, 60.
3. Податковий кодекс України : від 02.12.2010 р. №2755-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2011.
4. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо податкової лібералізації // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=56874.

Макух Оксана Володимирівна – к. ю. н, доцент кафедри конституційного, адміністративного і фінансового права Інституту права і м. Володимира Статиса Класичного приватного університету